

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

Hírmondó mellé sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐ: J. J.
Aradi és csanádi egyesült
casutak palotájában,
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Főszék főherceg-ut. 22. sz.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, május 25.

Olaszország már tegnap megkezdte az ellenségeskedést

(Höfer első jelentése a délnyugati haroterről. — Olasz lovasság felderítése Strassaldonál. — Csetepaték Tiroli határán. — Megtagadják a katonák a hadbavonulást. — Az olasz kormány háborus intézkedései.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Róma—Berlin, május 24.

Megkezdődtek a harcok a tiroli határon. — Olasz lovasság Strassaldonál.

Délnyugati hadszíntér:

A hadiállapot bekövetkeztével a tiroli határ egyes pontjain kisebb harcok kezdődtek a partvidéki határterületen.

Strassaldo határhelysége olasz lovasság mutatkozott. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Király és kormány haditanácsa.

Chiasso. Az olasz király ma kihallgatáson fogadta a minisztereket és aktákat irt alá. A tengerészeti miniszter és a hadügyminiszter másfél óráig tanácskoztak a királlyal. Délután minisztertanács volt.

Olasz haditervek.

Genf. Megbízható római jelentések szerint Zupelli hadügyminiszter és Cadorna vezérkari főnök beteken át tanácskoztak Joffre generálisimmusszal és egy olasz vezérkari ezredes a francia fővezérrel közös tervet készítettek a francia-olasz kooperációról. Elterjedt hírek szerint az olaszok az osztrák határon jóideig nem indítanak offenzívát, hanem deffenzívára fognak szorítkozni. Olaszországnak egy es háromnegyed millió katonája van most fegyverben és ebből körülbelül hatszáz ezret idegen haroterre fognak küldeni.

A franciáknak két helyen fognak segítséget adni, a Champagneban és a belga határon, ahol át akarják törni a német frontot. A Dardanellák ellen 200—250.000 katonát küldenek és ha a Dardanelláknál befejezték az operációkat, felszabadult seregüket Szerbiába viszik. Az elhatározott terv szerint a francia és angol földközi-tengeri flotta az olasz flottával együtt teljes erőfeszítéssel fog az Adrián dolgozni.

Lefoglalják a német, magyar és osztrák hajókat.

Chiasso, május 24. Királyi dekretum elrendeli az 1888—95. évfolyamok harmadik osztályú népfelkelőinek mozgósítását. Az olasz államügyek igazgatósága értesítette a svájci vezérkari főnököt, hogy Németországból érkező árut nem továbbít Olaszország felé. Királyi dekretum hatályon kívül helyezi a kereskedelmi tengerészeti törvény 211. és 243. cikkét. A kormány ezzel azt akarja elérni, hogy a háboru kitorése után olasz kikötőkben tartózkodó német, osztrák és magyar hajókat lefoglalhas-

son. A génuai kikötőben a Renault André és Henier francia hadihajók cirkálnak, hogy a kikötőben tartózkodó négy hajó kifutását megakadályozzák.

Királyi dekretumok háborus intézkedésekről.

Chiasso. Királyi dekretum jelent meg, amely felhatalmazza a kormányt, hogy felnyitassa, lefoglaltassa a leveleket, letiltassa a postaküldeményeket, valamint a postacsomagok és újságok kézbesítését. Egy másik királyi dekretum elrendeli, hogy a május 24-ikétől 29-ikéig terjedő időpont a polgári és kereskedelmi kötelezettségek tekintetében ünnepnapnak veendő.

Osztrák vámörsegek visszahuzódása az olasz határon.

Lugano. A Stampa jelenti: Az osztrák határvámörsegek a caffarói határhegységről visszahúzódtak a Storó, Ledro és Combino erősségekbe. Hasonlóképpen történt a pontecaffarói és ladronai örsegekkel, miután előbb elpusztították a táviró- és telefonvezetékeket, valamint az elektromos világításra szolgáló felszereléseket. Az örsegek azt a tanácsot adták a lakosságnak, hogy szintén húzódjanak az ország belsejébe. Mielőtt az osztrák vámörsegek elhagyták volna állomásaikat, udvariasan elbucsztak az olasz vámörsegektől.

Róma megrémült győzelmeinktől.

Genf. Svájcban egy diplomata elmondotta, hogy az olasz közbelépés oka a központi hatalmak fölényes katonai helyzetében rejlik. Az oroszok nagyarányú galíciai veresége rémületet keltett Romában, ahol látták már,

hogy a szövetségesek végső győzelmeiket Olaszország nélkül fogják kivívni, tehát közbelépett, hogy megakadályozza a végső győzelmet, amely Olaszország veresége is lett volna.

Megtagadják a háboru támogatását a szocialisták.

Lugano. Az „Avanti“ új szocialista proklamációt közöl, amelyben kategorikusan megtagadja a háboru támogatását. Olaszországnak — ugymond — intervenció helyett békekötvetítés lett volna a kötelessége. A lap vidéki leveleket közöl a falusi és városi proletáriátus háboruellenes hangulatáról. Kalabriában a tartalékosokat a néptömeg a háboru szidalmazva kísérte ki a vonathoz. Velencében a munkások és asszonyok a felvonuló nacionalisták zászlóit összetépve, megverték és elűzték a háborus tüntetőket. Az Avanti megbélyegzi a növekedő németüldözést.

Az olasz haditengerészetnek nincs szene.

Lugano. Olaszországból ideérkezett német importcég vezetője szerint az olasz haditengerészet nagy szénhiányban szenved s úgy a vasuti, mint a hajózási forgalom legfeljebb három hónapra van biztosítva. Az olasz kormány már néhány nappal ezelőtt lefoglalta a nagyobb magánüzemek szénkészletét, aminek következtében igen sok üzem megállt és a munkásság nagy része keresetét veszítette. Ez az intézkedés a szocialisták háboruellenes propagandáját még intenzívebbé tett. Anglia ez idő szerint csak rendkívül magas áron szállíthat szenet, mert a blokádháboru miatt a biztosítási és hajóbérleti díjak igen magasak. Ugyane körülmény miatt drágítja meg az amerikai szénszállítást is.

Bülow herceg elutazott Rómából.

Róma. Hindenburg német nagykövetségi tanácsos tegnap délután a Konzultán kikérte Bülow herceg nagykövet utlevelét. Bülow herceg, a nagykövetség személyzete, a kvirináli bajor követ, a vatikáni porosz és bajor követek két különvonaton este hagyták el Rómát. (M. T. I.)

Távoznok kell Rómából vatikáni képviselőinknek.

London. Az Exchange-Bureau közli: Salandra miniszterelnök megkapta a király hozzájárulását ahhoz a határozathoz, amely Ausztria-Magyarország, Poroszország és Bajorország vatikáni képviselőinek diplomáciai

sérthetlenségét megszünteti. A pápa tiltakozni fog a kormány intézkedése ellen.

Tüntetés mellettünk Berlinben.

Berlin. Az olasz hadüzenet híre, amellyel egyidőben vált ismeretessé az is, hogy Bülow herceg elhagyja Rómát, a késő esti órákban terjedt el Berlinben és a monarchia mellett lelkes tüntetésekre adott alkalmat.

Olaszok visszatérése hazájukba.

Basel. Naponta több ezer olasz utazik itt keresztül Olaszország felé Németországból. A svájci kivándorlási hivatal külön szolgálatot rendezett be a német és osztrák határon a visszaözönlő olaszok miatt. A Németországból eddig visszatért olaszok számát százötvenezerre, az Ausztria-Magyarországból érkezőket pedig százezerre becsülik.

Kitchener lord félrevezette az angol népet.

(Óriási felháborodás a hazug győzelmi jelentések miatt. — A hadügyminiszter nem kell hadvezérnek. — A kormányválság következményei.)

Távirati tudósítás.

Rotterdam—Hága—London, május 24.

Lloyd Georgest megakarják tartani hivatalában.

Hága. A Daily Mail jelenti: Az angol bank kormányzója megjelent Asquith miniszterelnöknél s rámutatott arra, hogy Lloyd Georges pénzügyminiszter visszalépése az államhitelekre és a kereskedelemre rendkívül káros lenne.

London. A Times rámutat arra, hogy Lloyd Georges személyes viszonya az orosz és francia pénzügyminiszterekhez nem teszi kívánatosá visszalépését.

Churchill nem kell senkinek.

London. Az unionista lapok is Churchill helyébe Balfourt kívánják tengerészeti miniszternek.

Kormányválság és háború.

Rotterdam. Asquith miniszterelnök az alsóházban kijelentette, hogy a kabinet rekonstrukciója dacára a háborút lankadatlanul folytatják.

Kitchener — nem tud semmit, tehetségtelen.

Rotterdam. Az angol sajtó folytatja az Evening News által megkezdett támadást Kitchener ellen. A Daily Mail támogatja a támadást. Gunyolja az eddigi „hadieredményt”, de azt mondja, hogy Kitchener maradjon meg hivatalában, azonban adjanak melléje megfelelő erőket. A Times hasonló szellemben ír, de éles bírálatot gyakorol a hadvezetőség felett. „Hadseregünkben — írja — hiányzik a katonák és a gránát. Eddig egyikből sem szállítottunk eleget, abból az egyszerű okból, mert Kitchener későn adta ki a parancsait. Hivatalos jelentései által indokolatlanul a biztonság érzetét keltette a nemzetben és félrevezette azt. Ezzel az angolok százai és ezrei estek áldozatul. Ezen változtatni kell, különben gyorsan és kijózanítóan törnek ránk a következmények”. A Daily News így ír: „A Nortoliff sajtó cselészövése önérdékből származik. Epen lord Nortoliff támogatta augusztusban Kitchener kinevezését”. A Morning Post védelmezi Kitchener-t. A londoni börze bizalmat szavazott a hadügyminiszternek és megbotránkozását jelezte ki a hajsza miatt.

A Daily Mail tiltakozik legutóbbi számában az ellen, hogy Kitchener vegye át a fő-

parancsnokságot az angol hadak felett és a következőket mondja:

— Kitchener a burháboruban sem vált be, mint hadvezér. Ismeretes, hogy Roberts lord mit mondott róla a paardebergi csata után és ugyanez volt a véleménye a legutolsó gyalogosnak is felőle. Kitchenernek nincs ahhoz tehetsége, hogy európai hadjáratot vezessen. Remélhető, hogy nem éri a nemzetet az a szerencsétlenség, hogy a hadügyminiszter vegye át a gigászi háború vezetését. Ha szerencsétlenségünkre mégis elmeane Franciaországba, akkor nagyon drága tandíjat fizetnek azért, hogy megtanuljuk, mi a különbség egy afrikai és egy európai háború közt.

A Westminster Gazette erősen megtámadja azt a sajtót, amely epen most nekiment a minisztereknek. Azt írja, hogy ez Anglia bukását vonhatja maga után. Ezek a megbolondult demokraták — írja — ugyanazok, akik mindenki ben kemel látnak, üdözik a külföldiekkel és azt ordítják, hogy nincs muníciónk és rárontanak egy miniszterre, aki áldozatot kíván, aki a nemzeti termelést szaporítani akarja és azzal vadolják, hogy megsértette a munkásokat. Legyen kritika, de aki most támadja a kormányt, annyi mintna nadban álló katonák kezéből venne ki a fegyvert.

Nem mennek katonának az angolok.

Hága. A Times megállapítja, hogy Kitchener tehetése további háromszáz ezer katonát toborzására hidegen hagyta a közönséget és nagyon lanyha sikerrel járt.

Amerika a srapszallító.

Amsterdam. Az angol kormány amerikai gyáraknál natvanót millió font értékben srapszallítót rendelt. Az oroszok huszonhét millió font ara fegyvert rendeltek.

Amerika tiltakozása hajól elkobzása ellen.

Hága. A Newyorki Evening Post szerint az amerikai kormány második jegyzéket intézett Angliához, amely szerint Amerikát rendkívül felháborítja az, hogy Anglia amerikai negyven tonnerhajót feltartóztatott és huszonöt hajón harmadtel millió font értékű gyapotot elkobzott.

TANÜGY.

(—) Magánvizsgálatok, értesítőkiadás és beiratások az aradi kir. főgimnáziumban a jövő, 1915—16-ik tanévre. A folyó tanévi magánvizsgálatok először május hó 28. és 29. napjain, másodizben június hó 10. és 11. napjain fognak megtartatni a Lyceum épületben. Első napon írásbeli, második napon szóbeli vizsgálat lesz. Az érdekelte tanulók ezuton is felhivatnak, hogy a magánvizsgálatokhoz szükséges okmányaikat, otthoni munkátaikat magukkal hozzák. A folyó tanévi értesítő kiadásának idejét az igazgatóság hírlapok útján fogja közölni az érdekeltekkel. A beiratások az 1915—16-ik tanévre első ízben már f. május hó 25., 26. és 27-ik napjain lesznek d. e. 10—12 óráig, a Lyceum épület gimnáziumi igazgatói irodájában. Ezen alkalommal első sorban helybeli illetőségű, vagy a lefolyt tanévben az intézetbe járt II—VIII. osztályu tanulók fognak felvetetni, a múlt tanévi bizonyítványuk felmutatása és 17 korona felvételi díj fizetése mellett. Másodizben július hó 1—5. napjain lesz beiratás elsőosztályu és első sorban helybeli illetőségű tanulók részére tettebb jezeit időben és helyen. Más iskolákból jövő vagy nem aradi illetőségű tanulók beiratása (I—VIII.) osztályig összesen lesz, későbbben megátározandó időponthoz. Az I. osztályba lépni szándékozó tanulók a beiratáskor, hol születési, vagy azok megbizottjával jelennek meg, keresztnevelőket (anyakönyvi) újraoltasi és esemi iskolai bizonyítványukat tartoznak a felvételi díjak fizetése mellett bemutatni.

(—) Az aradi állami főreáliskolába a jövő 1915—1916-iki iskolaévre már e hó 25-én és 26-án (kedden és szerden), továbbá július hó 1—5-én (előltől 10—11 óráig) fölveszi a tanulókat az igazgatóság. Ez alkalommal felvételi díjak fejében összesen 17 korona 40 fillér fizetendő; bemutatandó az előző iskolaévi bizonyítvány és újraoltasi bizonyítvány. Akik első ízben vetetnek föl az iskola növendékei közé, azok születési bizonyítványt is kötelesek felmutatni. Az így felvett tanuló a jövő iskolaév elején beiratás vegett az illető osztályfőnöknél tartozik jelenkezni. A szóbeli erettségi vizsgálatok május hó 31-én, netlőn reggel 8 órakor kezdődnek Viga Béla egri állami főreáliskolai igazgatónak elnökletével. A magánvizsgálatokat május hó 28. és 29-én (penteeken és szombaton), továbbá június hó 14-én és 15-én (netlőn és kedden) tartják.

SPORT.

+ Pünkösdi merközések Aradon. A kettős ünnepen akcióba léptek az aradi sportegyletek is. A haborus jótekonyság szolgálatában nyitak meg a pályák: vasárnap az Aradi Atletikai Club Torók Gábor-utcai és a Torna Egylet Óvár-teri pályáján is volt merközés. Az előbbi helyen budapesti vendégcsapat fiatal játékosai győztek az aradiak és az aradi munkások játékosai között. Aradi csapat ellen, az Óvár-teren pedig az ATE fiatal játékosai játszottak szép sikerrel egy lippai csapattal. Netlőn az Aradi Munkások Testedző Egylete játszott az Óvár-teri pályán az ATE vasárnap-ora újból megtoggyatkozott hadi csapata ellen. Az ATE jó játékosai csaknem kivétel nélkül devonultak katonának és így vereséggel hagyta el a csapat a pályát. A három merközést a háborus viszonyokhoz mérten szép közönség nézte végig.

Ellenszenv a Balkánon Olaszország ellen.

(Bulgária magatartása nem változik. — Izgalom Görögországban. — Venizelosz visszatér Athénbe. — Törökország rekompenzálja Bulgáriát.)

— Távirati tudósítás. —

Szófia—Athén, május 24.

Olaszok és görögök.

Szalóniki. A legutóbbi hét folyamán ezeröttszáznál több olasz érkezett ide Kis-Azsiából és Törökországból. A hazafelé igyekező olaszokat az itteni olasz konzulátus hivatalnokai fogadták és kalauzolták. Erre annál is inkább szükség volt, mert a görög hatóságok semmiféle jóindulatot nem tanúsítottak az átutazó olaszok iránt. Az olaszok területi követeléseit különösen Szalónikiban, a legforgalmasabb görög kikötőben, nagy megbotrankozással fogadták s az entent eddigi barátai körében is nagy a lehangoltság a detszláv törekvésak teljes negligálása miatt.

Venizeloszra szüksége van Görögországnak?

Athén. Az új események Görögországban keltették a legnagyobb izgalmat. Gunáris elnökele miatt a kormány minisztertanácsot tartott és a hatalmaknál lévő görög diplomáciai képviselők utasítást kaptak. A királynak Venizeloszhoz intézett táviratát élénken kommentálják. Azt a tényt, hogy Venizeloszt visszahívták, annak bizonyítékául veszik, hogy Venizeloszra Görögországnak szüksége van. Az uralkodó még beteg és főlépüléséig döntés nem lehet. Különben azt hiszik, hogy a döntéssel el nem keshetnek, mert a Dardanellák elleni operációkban oly gyors fordulatot remélni nem lehet. (Pol. Hir.)

Bulgaria elítéli az olasz rablópolitikát.

Szófia. A Bulgarische Handelszeitung írja: — Bár Ausztria-Magyarország hitesszegő szövetségének még területi engedményeket is akart adni, Olaszország mégis az ész szava ellenére úgy határozott, hogy szerencsétlenségbe dönti magát. A központi hatalmaknak már most nem marad más hátra, mint nyílt sisakkal állani a hamis barát álnok kihívását, aki csunya hálátlansággal jutalmazza egykori szövetségese jótéteményeit, amelyek révén hatalomhoz, fényhez jutott. Olaszország gazsága nem fogja megváltoztatni Bulgária magatartását. A bolgár nép semmi rokonszenvet sem érez az olasz rablópolitika iránt. Németország és Ausztria-Magyarország a civilizáció, az emberiség igaz letéteményesei nem fognak elpusztulni.

Tárgyalások Bulgária és Törökország közt.

Szófia. Az a tárgyalás, amely a török és bolgár kormány között folyik a bolgár rekompenciákról, igen előrehaladott stádiumban van. A bolgár aspirációk: az énosz—midiai vonal és Drinápoly. Török részről meg van a hajlandóság, hogy a jogos bolgár aspirációkat a barátságos semlegességet tanúsító Bulgáriával szemben már most is elismerje. (Pol. Hir.)

Olasz iskolák a Balkánon.

Bécs. Konstantinápolyban olasz rendeletre bezárták az olasz iskolákat.

Romániában is beszüntették az olasz iskolákban a tanítást.

Anglia vérdíjja a német buvárhajókért.

Hága. Anglia kétezer fontot tűzött ki a Közép tengeren egy német buvárhajó elpusztításáért.

Jelentések a harcterekről.

távirati tudósítás.

Ujabb 6300 fogoly.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Északkeleti hadszíntéren az általános helyzet nagyjában változatlan.

Közép-Galiciában a harcok tovább folynak. Kielec hegyvidéken legutóbbi napok harcaiban összesen harminc tisztet és hat ezerháromszáz főnyi legénységet ejtettünk foglyul. Hőfő altabornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Német hivatalos jelentés.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Neuve-Cappelle és Giventy közt angoloknak több éjszakai előretörése, valamint franciáknak Loretto magaslát északi lejtőjén Ablainnél és Neuville-től délre és északra ellenünk intézett támadásait, ellenségnak, aki egy százötven hadifoglyot is vesztett, súlyos veszteségek közt visszavertük.

Maas és Mosel között tüzérségi harcok tovább folynak. Bois de Pretrében franciák egy újabb sikertelen támadásuk alkalmával veszteségeket szenvedtek.

Keleti és délkeleti hadszíntér.

Helyzet változatlan. Legjobb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kilenc óras csata a Gallipoli-félszigeten.

Konstantinápoly. A főhadiszállás közli: A Dardanella fronton tegnap az ellenség utageinek és flottájának védelme mellett egész erejével támadott. Az ellenség támadását, bár jelentékeny erősítéseket kapott, katonáink ellentámadása teljesen visszavert; és az ellenség csak nagy erőszakkal tudta magát a parton tartani. Több mint kétezer halottat hagytak a csataterén. Egy géptegyvert is zsákmányoltunk. A harc folyamán utageisünk megrongált egy ellenséges repülőgépet, amely a tengerbe zuhant. A harc kilenc óra hosszat tartott. Mi összesen négyszázhusz sebességet és negyvenhárom halottat veszítettünk.

Parti utageink a Sed-il-Bar mellett elhelyezett ellenséges utagekben, amelyek a harcban részt vettek, súlyos károkat okoztak. Anatóliai utageink egyike négyszer talált egy Majestic-típusú páncélos hajót, amely kénytelen volt a tengerszoros bejáratánál kijelölt állomásán elhagyni. Helyébe egy Vengeance-típusú páncélos hajó jött, amely két löveget kapott. Ez utagek legénységének hat embere megsebesült. Az ar-burnui szakaszon tegnap nem történt változás. A Pelinki-darja ágyúvasszadot, amely huszonöt éve az szolgálatban, ma reggel egy ellenséges buvárhajó elsüllyesztette. Utolsó pillanatig tüzelt a buvárhajóra, amelynek soráról semmit sem tudunk. Az ágyúvasszad személyzete két halott kivételével megmenekült.

A többi harctéren nem történt jelentős esemény.

Triesztben mindencsendes

(Tüntetés az olaszok ellen. — A horvátok remélik az olasz vereséget.)

Távirati tudósítás.

Trieszt, május 24.

Vasárnap délután negyed hatkor a következő olasznyelvű hirdetőment ragasztották ki a helytartóságon.

„Bécsből táviratozzák, hogy Olaszország öt órákor megüzente a háborút.”

A város utcáin a késő éjszakai órákban is érzékel tüntetés a nép, kisebb csoportok jártak be a kikötőváros utcáit és ezt kiáltották: — Abasso Italia! Evviva Austria e Ungheria!

A tüntetés jóval éjjelutánig tartott, de rendezavarás sehol sem fordult elő.

Kora reggel a Piazza Casermán zenészővel felvonultak az ujoncok. Trieszt lakossága zsebkendőlobogtatással üdvözölte őket. Különösen hangos tüntetések színhelye volt a Stazione Meridionale, ahonnan az ujoncok utaznak el.

Fries-Skene Alfréd helytartó egy újságíró előtt arra a kérdésre, vajon Olaszország hadüzenete a város életében nagyobb változást okoz-e, így felelt:

— A város nyugodt, sőt mondhatom, lelkes tüntetések vannak épen az olaszok részéről Olaszország ellen. Az elkeseredés a városban Italia ellen szemmel látható. A városból sokan utaznak el ugyan, de aggodalomra nincs ok. Az üzletek nyitva, minden üzem korlátlanul dolgozik, csak egyes bankintézetek költöztek el. Mi a helyünkön maradtunk és reméljük, hogy nátoru esetén Trieszt nem fogja érezni a háboru borzalmait.

Brocchi Iginio alpolgármester így nyilatkozott:

— Trieszt ételmezéséről — mondotta — hosszú időre gondoskodás történt. Approvizionok teljes és e tekintetben semmi kivanni való nincsen.

— A város lakossága nyugodtan végzi munkáját. Csupán a kikötői munka szünetel már a háboru legeleje óta s ez persze a város külső képen is meglatszik. Az utolsó napokban közel nyolcezer olaszországi állampolgár hagyta el a várost. Ha fegyverek veszik át a szót, mi rendületlenül bizunk az osztrák-magyar hadsereg kipurált vitézségében. Mi nem félünk s úgy is nátoroztunk, hogyha a háboru szele Triesztig elér, a városi tanács az utolsó pillanatig is hivatalban maradtunk. Ma telestáttak a közsegtanácsot és a helytartó veszi át a város kormányzását, de ez a mi érzelmeinken nem változtat. Mi nyugodtan nézünk a teljesemények elé, mert rendületlenül a miunk hadseregünk győzelmében.

A trieszti börzén a hangulat a lehető legjobb és Merli Ottorino dr. vezérkari aljelelente, hogy éppen Trieszt olasz polgársága nem el legjobban Olaszországot.

Szombaton Trieszt legelőkelőbb két nagyiparosa jelentkezett a városnázán és bejelentette, hogy olasz nevüket nemre változtatják. Olaszország eljarása milyen szegyeunk olasz nevüket viselni.

Flume közigazgatása.

Flume. Carrosac polgármester köriratban értesítette a város tanácsosait, hogy a közgyűlés passzív magatartása miatt tanácsúteseken fogja megállapítani a közigazgatási intézkedéseket. Ilyen tanácsúteset kétszer tart megbeszélés azon a város minden főosztályosja köteles megjelenni. Az olaszországi események a város közigazgatásában rendkívüli intézkedést nem tesznek szükségessé, a lakosság életmódja mindegyképpen biztosítva van s a polgari élet zavartalan meneteinek biztosításáról is gondoskodás történt.

A hangulat Cirkvenicában.

Cirkvenica. Cirkvenicában a lakosság horvát, tenat nem rajong az olaszokért. Nigyekekben nyoma sincsen a tengerparton az ellenséges utage telelémnek. A lakosság mindent nagy szeretettel veszi körül azokat az utage sebessé katonákat, akik még ott tartózkodnak.

LEGUJABB.

(Repülőgépeink bombázták Velencét. — Hadihajóink ágyúzták a Velence-Barletta közti olasz partvidéket.)

Erkezett éjjel 3 órakor.
(Táviroda, cenzurázva.)

Budapest. Hivatalosan jelentik: A hadüzenetet követő május huszonharmadikáról huszonnegyedikére virradó éjjel flottánk akciót kezdett a Velence és Barletta közötti olasz keleti partvidék ellen és ez alkalommal számos helyen eredménnyel ágyúzott katonailag fontos helyeket.

Egyidejűleg tengeri haderőnk repülőgépei bombákat dobtak a Chiavalle melletti balloncsarnokra, valamint az anconai épületekre, ugyancsak a velencei arzenálra, minek látható eredményeként károkat és tüzeseteket okoztak. Flottaparancsnokság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nagykövetelink elhagyták Rómát.

Roma. Macchio osztrák-magyar nagykövet a követségi személyzettel az olasz kormány által rendelkezésre bocsátott különvonattal ma este elutazott. Vele ment Schönburg János herceg szentszéki követünk is. Ma este utazott el Bülow herceg a német követségi személyzettel. Avarna herceg, a bécsi olasz nagykövet ma délben megkapta utlevelét.

Bécs. Az osztrák és a magyar állampolgárok védelmét Olaszországban Spanyolország, az olasz állampolgárok védelmét Ausztriában és Magyarországon az Egyesült Államok átvették.

Bécs. Ma délelőtt 10 órakor a hadügyminisztérium előtt lelkes tüntetések voltak Olaszország ellen. Délután a tömeg Schönbrunnba vonult és öfelségének hódolt.

Nyilatkozik a kormány a külügyi helyzetről.

Budapest. Félhivatalosan jelentik, hogy a kormány a képviselőház e hó huszonhatodik napján tartandó ülésén nyilatkozni fog a külpolitikai helyzetről. Ugyanaznap délután öt órára a főrendiház is hasonló fontos okból plenáris ülésre egybehívott.

H I R E K.

„Dél nyugati harctér.”

(Az első Hőfer.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, május 24.

Feszült, izgatott kíváncsisággal várták ma az emberek Hőfer jelentését. Az egyre új és új diadalokat jelentő tömör sorok vajjon megemlékeznek-e már az új ellenségről is? — ez a kérdés foglalkoztatott mindenkit. És Hőfer kielégítette a kíváncsiságokat. Már jelentést tesz az olaszokról, a dél nyugati harctéren kisebb harcok voltak. Tirol vadregényes vidékét dél nyugati harctérre avatta a szőcségek szövetséges, egy harctérrel több lesz ezennél, ahol halálra szánt magyar katonák megmutatják karjuk félelmetes erejét. Német szövetségesünk mögött nem maradunk el immár semmivel, nekünk is van három harctérünk, északkeleti, déli és dél nyugati, ép úgy mint nekik nyugati, keleti és délkeleti. Tulajdonképpen mára még nem is lehetett volna várni, hogy a dél nyugati harctérről is jelentsenek eseményeket. Hőfer csak az előző napon történekről szokott beszámolni és ha már ma harcokat jelent, ez azt mutatja, hogy a hadüzenet pillanatában mindjárt meg is kezdődtek az ellenségeskedések.

Az emberek hangulatát, a vágyak sebes szárnyalását és a hírek gyors terjedését jellemzi az, hogy ma már egész Aradon arról beszéltek, Antivariná hatalmas olasz csatahajót süllyesztett el egy tenger alatti járóknál. Honnan, miként keletkezett a hír? Ki tudná megmondani, egyelőre úgy látszik, nem volt alapja, nem erősítették meg sehonnan. Mindjárt az első napon talán még sem következnek be az óhajta, várva-várt örvendetes események. Kis türelemre van szükség, hisz bizonyosak vagyunk benne, ragyogó győzelmek, mámoros örömmujongások takadnak még e két szó nyomán: „dél nyugati harctér”.

— Hadikölcson jegyzés. A Központi Gáz és Villamosági Részvénytársaság Budapestén, az aradi gárgyár összes részvényeinek tulajdo-

nosa a hadikölcson második jegyzésén is részt vett, amennyiben a Magyar Általános Hitelbanknál 100000 koronát jegyzett.

— Kitüntetett aradi tisztek. A hivatalos lap tegnapi számában a kitüntetett tisztek között aradiak is találhatók. Az ellenség előtt tapusított vitéz magatartásának elismeréséül Kürt Józsefnek, a 26. honvéddalozgezredhez beosztott néptelkeld-hadnagyának a hadidiszteményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta a király, és elrendelte, hogy dícsérő elismerése (signum laudis) tudtul adassék: Merie Géza 6. tábori ágyusezredbeli főhadnagyának és Loránt Armin 2. honvéddalozgezredbeli hadnagyának.

— Elhalasztott választások. Az aradi zsidó hitközség több vezető tagja indítványt nyújtott be a hitközség vezetőségéhez, hogy a június 6-ára kitűzött hitközségi elnök- és képviselőtestületi tag-választást a háború utániig halasztassák el és addig a tiszteleg mandátumát hosszabbítsák meg. A hitközség képviselőtestülete előrelátóan hozzá fog járni ehhez az indítványhoz.

— Aradmegyei kigazdák a hadikölcsonre. Aunak a törekvésnek, amely az eddig gyümölcsözőtlenül hevert készpénzt igyekszik a hadikölcson céljaira megszerezni, látnátó eredményei vannak. A napokban Mariaradna község jegyzője mintegy 40.000 korona készpénzt tett le az Aradmegyei Takarékpénztárnál, mint mariaradnai, többnyire paraszti sorban levő gazdák jegyzéseit a hadikölcsonre. A jegyzés többnyire kisebb tételekből áll és követendő példáját mutatja a buzgalomnak, amelyet a megye községeiben a közösi jegyzők a hadikölcson propagandája érdekében alajtenek.

— Szegeden fölfüggesztették a táviróforgalmat. Körosi István, a szegedi posta főnöke szombaton este értesítette a szegedi sajtót s értesíti a sajtó után a közönséget, hogy a kereskedelmi miniszter a táviró forgalmat szombat éjtelitől kezdve további rendelkezésig felfüggesztette. Szombat éjtelitől kezdve tehát magánátvitelt a szegedi postán semmi körülmények közt, még igazolvány alapján se vesznek föl. (Aradon ilyen intézkedés nem történt.)

— Köszönő nyilatkozat. Ezennel nyilvánosan hála köszönetet mondok Világos, Tótvárad, Bokszeg, Rapszeg, Borosjenő, Csermő községek azon jószívű lakosainak, akik nemes élelmiszert s egyéb ajándékaival segítségünkre voltak

Deák Ferenc-utcai tartalékkórház vezetőnöje.

— Az aradi várostrom történetirője meghalt. Galsai Kovács Ernő, 1848-49-iki honvédőrnagy, a váci állami fegyintézet nyugalmazott igazgatója meghalt. Kovács Ernő a szabadságharc idején az aradi vár ostromában részt vett és az annak idején Arad körül vívott harcokban zászlóaljával több ízben kitüntette magát. A szabadságharc leveretése után a haditörvényszék kötél általi halálra ítélte, majd az ítéletet tizenhat évi bilíncses várfogságra változtatták, a melynek letöltését az aradi várban kezdte meg, s a melyből 1856-ban szabadult meg. Az aradi várfogságban megírta naplójegyzeteit, a melyek alapján a későbbi időkben sok érdekes munkával gyarapította a magyar szabadságharc irodalmát. Megírta külön „Arad vár és Arad város ostromát” is, a melyet néhány év előtt az aradi Kölcsey-Egyesület adott ki. 1908. novemberében ülte aranylakodalmát Roskoványi Agotával, a néhai váci püspök húgával.

— Német a mcarani, német az ürmös. Berlinből írják: Abban a pillanatban, amelyben Olaszországnak a háboruban való részvétele valószínű lesz, attól tartottak Németországban, hogy a Németországban levő olaszokkal szemben a lakosok magatartása nem lesz teljesen nyugodt. Ez a félelem azonban alaptalannak bizonyult, egyetlen Németországban élő olasznak sem görbült meg a hajszála, amiből kétségkívül hozzájárult az a körülmény, hogy nagy részük németbarát, az előző Bohlali berlini nagykövettel, aki most a náboru kitörésének pillanatában szimpátiikus tudott maradni. Egyébiránt a német lapok figyelemztetik a közönséget, hogy az a német ember, aki egyetlen olaszt megbánt, magatartásával egész Németországra szegényt hozna. A legtöbb olasz Németországban Berlinben él, nagyobb részük az olasz vendéglőkben található, amely közül a legnagyobb a Dorotheenstrasseban van. Az Unions Kooperative borzót mindenfelé lehet látni Berlinben, van azonban kívül sok kisebb oszteria is. Mindegyiken rajta van a zöld-fehér-piros olasz lobogó. A legtöbb ilyen helyet természetesen torinói vermutot és valódi olasz macarónt találtak fel, amelyek közül a macaróni ép úgy német gyarmány volt, mint ahogyan a vermut is a Rajna partján készült. Egyébiránt a Berlinben élő élő olaszok közül a közönség jól ismeri a gipszfiguraárusokat és a verkiéseket, kik a külvárosok házaiban és utcáskain nyagatják a a Santa-Luciát. A berlini olasz kolónia legnagyobb részét, az alkalmi és szezonmunkások tömege teszi ki.

— Köszönetnyilvánítás. A Ségai külvárosi községi iskola napközi gyermekotthonának ingyenkönyvtárára adakoztak: özv. Haán Alajosné, Kiss Istvánné, Neubauer Manó természetbeni adományt, Aradi Polgári Takarékpénztár 50 korona, Weitzer J. vaggongyár 50 korona, Első Aradi Takarékpénztár 50 korona, Aradmegyei Takarékpénztár 30 korona, Arad-Csanád. Gazdasági Takarékpénztár 30 korona, Hungaria pamutgyár 25 korona, Bíró Irma gyűjtése 18 korona 50 fillér, Andrásik Mariska gyűjtése 16 korona, Kiss István gyűjtése 10 korona, Simoa György 10 korona 92 fillér, Antalffy Arad 6 korona 78 fillér, Csatlós Lónka 6 korona 41 fillér, Senk Samu 5 korona, Kaupert Ferenc gyűjtése 5 korona 20 fillér, Liebermann Lajosné 5 korona 20 fillér, Világos Lajos 3 korona 10 fillér, Dufiner Mariska 3 korona, dr. Stauber Andorné 3 korona, özv. Snger Gyuláné 2 korona, Philp Paula 3 korona 40 fillér, Kuruczi Mihály 4 korona 84 fillér, Farsang János 2 korona 40 fillér, Orbán Ferencné 2 korona 14 fillér, Raumann Lipótné 1 korona 80 fillér, Gyatmati Gyuláné 1 korona, Nahon Gusztáv 1 korona, Rudolf Károlyné 70 fillér, Dragomir Ferenc 60 fillér. Összesen 347 korona 79 fillér. Az áldozatkész adakozóknak halásan köszöni a ségai tanítótestület.

— Érettségi biztos az aradi kereskedelmi iskolánál. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a kereskedelmi miniszter az aradi első kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatának biztosává Csécsy József dr. miniszteri titkárt nevezte ki.

felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.